

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Henrik Ruse.

En biographisk Skizze.

Fra det Hollandske oversat

af

G. N. Rosendahl,

Victor.

Ashjoberg paa Falster.

Trykt i W. F. Laubs Enkes Officin.

1846.

Deres Naade

Frue Kammerherrinde af Juel Risensteen,

I

Livets glansfulde Morgen og i dens stille Aften

Som

Hustru og Moder

Bed

Mandens og Hjertets Aidel

Sit Kjønns hvie Prydelse,

Helliges

Med dybeste Hoiagtelse

disse Blade.

Forord.

Der er meget Vand løbet til Havet og mange Blomster vænede, siden Oversætteren af disse Blade, i en sorgløs Alder og glad Fordentning af alle Livets kommende Udviklinger, jævnlig havde den Lykke at besøge det venlige Jullandelyst, i dets Indre tilbragte saamangen lærerig, i dets yndige Omgivelser hensøgte saamangen behagelig Time. Livets Alvor og Kamp er senere traadt imellem, mange farverige Billeder har Liden allerede afbleget; men Erindringen om hine Dage og et Sted, hvor saameget Herligt og Skjont havde hjemme, hvor saameget Andigt og Elskeligt mødtes, vil ingenfinde udsettes af en Sjæl, som der i fulde Drag nød Ungdommens reneste Glæde og fandt en Ven, ædel, hjærlig, trofast som saa.

Blandt de forskjellige Gjenstande, som der afværende tilbøge sig den ungdommelige Opmærksomhed, var ogsaa hiint Billede af Rusesteenernes Stamfader, der i Marmorets blændende Hvidhed smukt traadte frem fra Lundens dunkle Baggrund, og i colossal Størhed, som en Heros fra en længst forsvunden Tid, alvorsfuldt saae ned paa den yngre Slægts Færd, og uvlkaarlig fængslede saavel Barnets som den Vædres Nie og Tanter. Ofte betragtede jeg ham, hørte ham nævne Henrik Ruse, men erlyndigede mig forgjæves om hans Skjebne og Daad. Sikkerlig er det gaaet flere som mig; og Mange have forladt den delige

Statue med Ønsket om, at kjende noget til den Mand, hvis Billede den gjengav. Da jeg derfor traf paa nærværende Afhandling, som her leveres i en tro Oversættelse og som et andet Billede af ham har fremløst, kunde jeg ikke modstaar Lyften til at gjøre samme tilgængelig for Flere, og muligens foranledige en eller anden Bidskabsmand, som besidder mere Indsigt i hans Sag, bedre kan vurdere hans Fortjeneste og har nærmere Udgang til vore historiske Kilder, til at levere et fuldstændigere Arbejde over hans Virksomhed i Danmark.

Indtil dette Stet, maa nærværende lille Fremstilling træde i Stedet og i al sin fordringsløse Simpelt, saa godt den formaar, tilfredsstille den Bidskabsmands Attraa. Dens Ubetydelighed som Oversættelse vil Gjenstanden for samme nogenlunde opveie, og derved tillige frembyde den bedste Undskyldning for, at den desuagtet prydes med et saa høstagnet Navn, der for den, som i dette Heft nedskriver disse Linier, er knyttet til Forestillingen om det Skjønneste og Hæderligste i Livet.

Rygsjøbing Cathedraalskole, den 2den April 1816.

W.

Om
Henrik Ruse,

meddeelt

af

J. C. de Jonge,

Medlem af det Kongelige Niderlandske Institut for
Videnskaber, Literatur og Skønne Kunster
anden Klasse.

(Læst i denne Klasses Forsamling den 30te Martz 1843.)

Mine Herrer, høiærede Medarbejdere!

Omtrænt for to Aar siden forelagde Baron de Selby, paa den Tid overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister fra S. M. Kongen af Danmark ved herværende Hof, mig det Spørgsmaal: om der var mig noget bekendt angaaende Hentz Rüse, Herre til Sawert, efter hans Mening en Nederländer af Fødsel, død som General i dansk Tjeneste, af hvem endnu Efterkommere leve i Kjøbenhavn, som besadde en smuk Guldmedaille, prydet med hans Billede og forsynet med en Ring til at bære den i om Halsen? Senere forskaffede nærværende Gesandt mig en Afstøbning af denne Skulptur, og endelig forærede han mig et Solveremplar af samme, som nu opbevares i det Kongelige Montcabinet. Denne Medaille forestiller paa Forsiden et harniskklædt Brystbillede af Rüse, med den Overskrift:

Hentz Rüse, Herre til Sawert &c. 1660.

Paa Bagsiden seer man en velbesættet Stad, som skal forestille den brunøvigste Fæstning Garburg.

Ovenover samme er Rüses daværende Vaaben, bestaaende af et Sværd, om hvilket der snøer sig en Slange,

formodentlig Sindbilledet paa Tapperhed og Klogskab, begge Midler, ved hvilke Rüse havde banet sig Vej til de høiere Poster, som han paa den Tid allerede beklædte. Dette Vaaben er paa begge Sider omgivet af mathematisk og andre Redskaber, som Passer, Transporteur, Astrolabium, foruden Morterer, Lunter o. s. v., som daglig bruges af Ingeniøren og Artilleristen og ere samme mundværkelige.

Nedenunder, paa modsatte Side, seer man et bredt nedhængende Gardin, opbundet til begge Sider, hvorpaa man (paa Guldmedaillen, thi paa Sølvmedaillen er denne Plads ubestrevet) læser efterstaaende Ord:

Gedenck Penninck Van 'T Voltrecken Der Vestingh Harburg Versterckt Op 'T Bevel Van Syne Vorstelycke Doorluchticheyt Christiaen Ludewyck Hartogh Tot Bronswyck En Lünenburgh etc. Door Hr. Rüse 1659.

(Grindingsmedaille om Guldforselsen af Fæstningen Harburg, opført paa Befaling af Hans fyrstelige Durchlauchtighed Hertug Christian Ludvig til Strunsvig Eimelburg, ved Henrik Rüse 1659.)

Jeg maa tilstaae, at Henrik Rüse var mig aldeles ubekjendt; at jeg ikke engang vidste, hvor Hertefædet Sawert eller Sawert laae, og at det var første Gang at jeg saae den omtalte Skjæpunge*). Jeg lovede siden at an-

---

*) Siden gjorde min ærede Ven og Medlem af vort Selskabs anden Klasse, Jeronimo de Bries mig opmærksom paa, at denne Skjæpunge var afbildet i Supmø Bælt:

stille den nødvendige Undersøgelse, baade ved egen Efterforskning og ved Hjælp af den fortjente Groningske Archivarind, Feith, Medlem af Overretten i denne Provinds, og er jeg nu i Begreb med at tilveiebringe nogle, hvis jeg tør smigre mig, ikke ubetydelige, skjøndt ingenlunde fuldstændige Efterretninger angaaende Henrik Rüse. Tilsæder mig, mine Herrer! at meddele Dem samme.

Henrik Rüse blev født i Maret 1624, som man mener i Sauerwert eller Samwert, en Landöby, som ligger et Par Mil Nord for Staden Groningen. Ifølge en hos Indbyggerne af denne Landöby herskende Tradition, skal han have været Son af en Skolelærer i Sauerwert; dog da hans Moder, Semina de Katwyk kaldet*), synes at have hort til en anseelig Familie, fortjener denne Tradition maaskee liden Tiltro. Efter samme Tradition skulde han have været naturligt hoi af Væxt, og deraf have faaet Navnet Rense eller Rüse (Rise). Dette være nu som det vil: hans Opdragelse synes ikke at have været

---

Danske Medailler og Mynter i det kongelige Cabinet, Tab. XXV. Nr. 1; dog derved fandtes ingen Beskrivelse eller Forklaring. En nøiagtig Afbildning af denne Skulptur er her vedføjet. (I den hollandske Original er samme udført af Steurwald, i nærværende Oversættelse af Em. Bærensen).

- *) Hun kaldes paa en Plade, der havde været hæftet paa den Kiste, i hvilken hendes Been laae indsluttede, og som i Maret 1794 kom for Dagen i Sauerwert: De zalige-K. W. semina van Katwyk, uit de geslagte der Bestens, gewesen moeder van Henrik, Baron Rüse.

forjæmt; thi viist er det, at han tilegnede sig forskjellige Sprog og navnlig det Latinske.

Niise saac først Lyset paa en Tid, da de Forenede Niderlandes Fristat vedvarende forvarede sin Uafhængighed med det mægtige Spanien, og hele Europa var deelt ved blodige Krige. Mange unge Meunesker lokkedes ved denne Dns Skændighed til Krigstjenesten med det Dnske, at slutte sig til de berømte Feldtherrer, som anførte de forskjellige Hære, og i det Haab, ved egen Kundskab og Tapperhed at bane sig Veien til høiere Poster. Diise Drivfjedre bevægede ogsaa Niise dertil, som han selv bevidner: „Dreven af en naturlig Tilboielighed og Lyst til Krigerske Foretagender, men i Særdeleshed til Fortification, Artilleri, Udenværker, Mliner og hvad dermed stod i Forbindelse“. Han traadte altsaa, som fulde 15 Aar gammel, i de Forenede Staters Tjeneste, og i denne Tjeneste forblev han i fire Aar; i hvilken Tid han, som han siger: „var meget opmærksom paa de i diise Lande brugelige Maader, saavel at kampere som at retranschere og fortificere paa“. Han skal da, i diise fire Aar, under den berømte Statholder og Feldtherre Fredrik Henrik, have øvet sig flittig i alle til Krigskonsten hørende Gjenstande, men isærdeleshed i dem, som stode i Forbindelse med hans Mundlingssag, Genie- og Artillerivæsenet, hvortil de bekjendte Belæring og Feldttøge, som fandt Sted i diise Aar, gav ham rigelig Anledning.

Derpaa begyndte lidt efter lidt Krigenes Nædsel her tillands at tage af og Vængselen efter Fred at tage til. Dette mislykkede den syrige Ungling, som, da han havde

hørt meget tale om de Franskes og andre Nationers Bedrifter, og da han indbildte sig, at man hos dem gjorde lutter Underværker, besluttede at sige den Nederlandste Tjeneste Farvel og prøve sin Lykke andetsteds. Han drog derfor i Marts 1643 med et Regiment Walloner fra Maastricht til Frankrig i Egenkab af Lieutenant. Med dette Regiment deeltog han et Aar senere i Slaget ved Freiburg, hvori samme blev aldeles tilintetgjort, og Ruse, som han selv siger: „tilligemed Andre fik sin Deel af Krigens Ulykker“. Siden hjalp han, under Hertugen af Enghien, til at erobre Rhinpfalz, med Undtagelse af Franckenthal, som holdt sig. Kort derpaa vendte han tilbage til Frankrig, og benyttede Leiligheden til at tage mange velbefæstede Stæder der, ligesom i Burgundien, Lothringen og Tydskland, i Diesyn: „noie undersøgende de der brugelige Krigemaximer, Formen og Maaden at fortificere, attaquere, defendere paa, ligesom og hvorledes man leverede Slag“, hvortil den da rasede Trediveaarskrig, i hvilken Svensker, Tydske og Franskmænd toge Deel, forskaffede ham rigelig Leilighed. „Dette“, saaledes udtrykker han sig derom, „var ham ikke sonderlig nyt“, hvoraf formodentlig Meningen skal være, at Krigskonsten, sernemmelig Fæstningers Angribelse og Forsvar, under Moriz og Fredrik Henrik havde her tillands gjort saa store Fremskridt, at samme i mange Henseender overgik andre Nationers.

Sandsynligviis tog den paa en vis Maade i sine Forventninger skuffede Ruse deraf Anledning til at forlade

den Franske Tjeneste og gaae over i den Weimarske, hvor-
til Turennes Berømmethed, der førte Commandoen over
Hertugdømmets Armee, tillige skal have bevæget ham.
Han var under denne General tilstede i Slagene ved
Herbshausen i Nærheden af Mariethal og Medlingen, i
Egnen af Landsbyen Alderheyen. Men ogsaa her var
hans Ophold aldeles kortvarigt.

Da han i Marts 1646 erfarede Tyrkernes Angreb
paa Candia og at disse ogsaa havde erklæret Venetianerne
Krig, fælte han Lyst til at tage Deel i denne Kamp, „saa-
vel fordi samme førtes mod disse Christenhedens Uvænsjen-
der, som og fordi han ønskede at see hine Egne“. Han
tog da Afsted med den Weimarske Hær, „efter i fulde 3
Aar at have tjent ved samme, at have deeltaget i mange
besværlige og mojsommelige og farlige Feldtslag, efterat
have prøvet særdeles Hændelser og mistet Størstedelen af
sine Kammerater, jein ved det grumme Blod, det skarpe
Staal, under Hestenses Hov, eller paa anden Maade havde
tilstaaet deres Liv“, eller, som Riese udtrykker sig, havde gjort
deres Næser til Ankere 3: fastet Anker med deres Næser.
Han tog sin Vej fra Tydskland over Schweiz, hvor han,
ved sin Ankomst til Zürich, fandt den Venetianske Ge-
saudt omgivet af nogle Tydske Officiere; med denne slut-
tede han en Overenskomst, hvorved han forpligtede sig
til at hverve Tydske Krigssold til den Venetianske Stat
og at føre dem over Alperne til Italien. Sin Forplig-
telse tro, drog han usfortøvet til Lombardiet, hvor han
maatte opholde sig nogen Tid, hvilken Leilighed han be-

nyttede til at besigtige dette Lands fornemste Grændsefæstninger. Nu erholdt han Befaling at bryde op til Venedig, og da han var kommen til denne Stad, paatog han sig det Hverv at begive sig med sine Lydfære til Dalmatien, fordi Tyrkerne og Grækerne allerede havde gjort Indfald i dette Land, og gjorde store Tilberedelser til at storme de derværende Fæstninger. Fem Aar tjente Ruse i dette Land som Ingenieur, under General Lunardo Foscolo, som sikkerlig, paa Grund af hans udbredte Kundskaber i dette Fag, havde fornaaet ham til at overtage denne Post. Særegne Efterretninger, om hvad Ruse i disse Aar udførte, ere ikke komne til os. Han selv siger blot derom: „at han havde haft mange fremmede rencontres ved forskjellige Leiligheder, for vidtløstige til at fortælle.“ Efter de omtalte fem Aars Forlob, da Foscolo var bleven udnævnt til Generalidimms over Den Candia, anmodede han Ruse, hvem han havde lært at kende som en erfaren og modig Krieger, om at ledsage sig did. Dette tog vor Landsmand ogsaa beredvillig imod, og til den Ende drog han med Generalen til Venedig.

Dog her mødte Foscolo saamange Uleiligheder hos den lille Stats skinnige Regjering, at han blev nødsaget at opholde sig der en rum Tid — hvilket gav Ruse Anledning først at gaae til Padua, for at bruge Badene der, til fuldkommen Helbredelse af nogle Saar, dernæst at søge sin Afsted, da han, efter saa lang Traværelse, længtes efter igjen at see sit Fædreland, sine Forældre og sine Venner. Over Tydskland foretog han altsaa Rei-

sen hid; men altid begjærlig efter mere og mere at uddanne sig, tog han paa denne Tour forskjellige Fæstninger i Sicilien, som han ikke tidligere havde kunnet nuderisøge.

Paa den Tid Hiise kom tilbage til Nederlandene var Krigen med Spanien allerede for tre Aar siden endt, og var ogsaa Prinds Wilhelm II død; saa at der for ham, ved den Forsømmelse af Armeen som dengang, desto værre! mere end altsfor meget sandt Sted, var liden eller rettere ingen Anledning til at give sig i Statens Tjeneste. Han søgte da et andet Middel til Udkomme og fandt det snart i Amsterdam, hvor han af den borgerlige Aegjering blev udnævnt til Ingenieur og ansat som Capitain over et Compagnie Stadmilitsen. Indtil Begyndelsen af Aaret 1660 var han sikkerlig beklædt med disse Poster, og det er meget sandsynligt, at han i Egenskab af Ingenieur har været den vigtige Mand, som ved Amsterdams sidste betydelige Udvidelse, der begyndte i Aaret 1658, har meddeelt Planen til det nye Anlæg og de dermed i Forbindelse staaende Fæstningsværker omkring Staden, og tildeels selv bragt den i Udførelse.

Medens han var virksom paa denne Post, skrev han et i vor Tid, som det synes, sjældent blevet Værk (1 Deel i lille Folio, trykt hos Johan Blaeu, Aar 1654), som han gav den Titel: *Versterckte vesting, uitgevonden in velerley voorvallen en geobserveert in dese laatste oorlogen, soo in den Vereenigde Nederlanden, als in Vranckryk, Duitsland, Italien, Dalmatien, Albanien en di daar aengelegen*

landen, door Henrik Ruse, Ingenieur en Capiteyn over eene compagnie Voetknechten der stadt Amsterdam. Han dedicerede Bærket til de fire regjerende og sex ældste Borgemeistre med Anmodning, at de vilde betragte samme „som en behagelig lille Probe paa hans taknemmelige Sindelag og som et paalideligt Beviis for, at han skulde anvende alle sine Evner i de ham anbettede Poster“.

Efter Dedicationen følger en Fortale, hvori Ruse først fortæller Omstændighederne i sit Levnetsløb, lige indtil Udgivelsen af dette Bærk, og hvoraf fornemmelig det er laant, som jeg hidtil har havt den Ære at meddele angaaende ham. Derpaa udvikler han hvad hans Dæmmed med Udgivelsen af denne Bog var. Da vi heraf bedst lære at kjende Indholdet af dette, sandsynligviis de fleste lidet eller slet ikke bekjendte Bærk, saa skal jeg tage mig den Frihed, her at anføre nogle af Mandens egne Ord, som liffige vilde viis Dem, at Ruse gjorde vel i, i Dedicationen at bede om, at man mere vilde see paa Gjenstandenes Vigtighed, end paa hans slette Stil.

Gjenstanden for denne lille Tractat, siger han, er Fortificationen, ikke at lære den fra Grunden af, men at vise de Kyndige eller de i Videnskaben Bevandrede Svagheden i de moderne Fortificationer (Besætningsmaader) og hvorledes man kan remediere (vode paa) sammes Defecter (Mangler) og (hvorledes) disse kunne uden Sammenligning forstærkes, saavel i de egentlige (Hovedbesættingerne) som Udenværkerne, med de samme Omkostninger

som man hidtilbuds anvender, og ere diise Midler saavel pro som contra, uden Flattering (Besmykkelse,) ouden spnterede og examinerede (prøvede og undersøgte) og er Examinationen (Prøvelsen) deraf confirmeret (bestyrket) ved mange forskjellige Observationer (Jagttagelser)“.

Han beviser derpaa, at han noie har undersøgt de behorige Virkninger af enhver Deel af Fæstningsværkerne og det ikke „i et tilluftet Cabinet, men under Actionerne selv“; hvorover han, saavel som over Maaden, hvorpaa samme kunne forbedres, har disputeret med nærværende Tidssalderis meest udmærkede Ingenieurer; „ikke, som han vedbliver, „med saadanne, som med tilstrækkelig Varme i sig fra Skorstensrøgen, attackere Stæder, men med saadanne, som vare vant til at dandse efter Kanonerens og Musquetternes Epil; heller ikke med Mathematikens Slaver, som mene at Krigen og alle Ting i Verden usædvanlig kunne søie sig efter deres Regler“. „Jkke“, saaledes bliver Ruse ved, „fordi jeg foragter Mathematiken, eftersom jeg anser denne Videnskab for mit Fundament, men fordi jeg ved Erfaring har befundet, at Krigsmaximerne ikke altid binde sig til Perfection i samme (Mathematiken) d. e. en fuldstændig mathematisk Theorie“.

Derhos seier han til Slutning til, at „hvis han skulde bemærke, at dette Værk sandt Liebhaverens Nifald, saa skulde han og meddele dem sine partiellere Jagttagelser og Speculationer over Attaquer og Defensioner, over Artilleri, Miner og Contraminer og hvad deraf dependerer, ligesom og over Opstillingen af Slagordner, som

i de sidste Krige ere befundne at være de practicabelste og bedste“. Om Niise iøvrigt har udført saadant, ved jeg ikke, da hidtil intet Værk videre er bleven bekjendt af ham end hiint, hvorom jeg just taler.

Værket selv er deelt i 3 Afdelinger. I den første afhandler han i Begyndelsen de generelle Maximer (almindelige Grundfætninger), efter hvilke den utoverne Fortification, ifølge mange erfarne Ingenieurers Dom og efter hans egen Mening, bør udføres, og derpaa viser han udjærlig, hvorledes alle enkelte Dele af en god Fæstning bør anlægges og indrettes, hvilket han ved hver Deel især tydeliggjør ved nøiagtige tilsoiede Afbildninger.

I den anden Deel fremsætter han nogle Spørgsmaal, som ville kunne opkastede angaaende denne Fortificationsmaade, hvilke han opløser i Svar, hvoraf man, som han siger, bedre kan forstaae Anvendelsen af dette Værk.

Endelig tilsoier han, til Liebhaberens Bequemmelighed, som endnu studere Ingenieurkonsten, et kort Begreb med Anviisning, hvorledes man uden sonderlig Umage, blot ved Hjælp af Decimalregningen, kan gjøre alle til denne Videnskab hørende Beregninger, uden at underkastes Forvirringen af de brudte Tal, ligesom og angaaende de under dette Arbeide hyppigst forekommende Maader, med Bøthed at haandtere Paasieren paa. — Alt igjen oplyst ved Exempler og Afbildninger.

Jeg har maaskee opholdt mig noget længe ved Indholdet af dette Skrift, dog meente jeg, at saadant ikke

var aldeles uden Besøielse, fordi samme kun er lidet be-
kjendt og vor ældre Literatur ikke er meget rig paa mili-
taire Arbejder. Men desuden fandt jeg, at jeg vel turde
drøle nogle Dieblikke derved, fordi vi saaledes bleve nogen-
lunde nærmere bekendte med den Person, som Talen her
angaar.

Henrik Riise var en af de Mænd, af hvilke der i
det firtende og syttende Aarhundrede findes flere i næsten
alle Europas Lande, som paa ingen Maade udelukkende
bandt sig til deres Fædrelands Tjeneste, men tilbode
deres Arm til enhver den, som vilde benytte sig af samme;
som ingen Farer skede, og begave sig derhen, hvor Kri-
gen rasede værst, og som haabede paa denne Maade at
erhverve sig et udsødeligt Navn og befæste deres Lykke.
Hvorfor vi see ham, efterat have opnaaet fyldestgjørende
Kundskaber og nogen Erfaring her i Landet, først drage
til Frankrig, derpaa til Tydskland, siden til Italien, be-
standig med det Maal at tage Deel i Krigen, hvor den
fortes hidstgst, deri at udmærke sig og vinde Navn og
Hæder. Saadanne Folk vilde i vore Dage frembyde et
paafaldende Skue og ikke med Urette udraabes som Daa-
rer, Lykkeriddere og forvorne Grejagere. Men betragtede
fra den Tid's Synspunkt, i hvilken de levede, bleve de
saameget hæderligere. Middeltalderens Riddere vare ikke
mere; men deres Aand var endnu ikke aldeles udslukt.
Torslen efter Krig, efter Ure, efter eventyrlige Begiven-
heder, efter Kamp mod Bantroe og Rjettere, besjelede endnu
mange. Og blandt disse maae vi ogsaa stille Henrik

Riise. Men ved de mangfoldige Toge, han gjorde, midt i de Farer, for hvilke han stillede sig Klot, under denne Higen efter Gæ og Lykke, foresatte han sig endnu et andet, et høiere Maal, som hæderlig adskiller ham fra de fleste andre omsværmende Krigsmænd i de Dage, nemlig: Tilagnelsen af Kundskab, Indsamlingen af Erfaringer i det af ham yndede og udøvede Fag af Sæstningsbyggeskonsten og alt hvad som dermed stod i Forbindelse. Det, som jeg meddeelte m. H. af Indholdet af hans Skrift, lader see, med hvormegen Iver han stræbte derafter; hvorledes han stedse var sysselsat med, at undersøge Alt, at iagttage og til sin Fordeel tilegne sig de Forbedringer, som han nogensteds blev vaer, og hvor fordomsfri han derved gik tilværks, ved ikke aldeles slavisk at følge Theorien, i hvor stor Priis han end satte paa den, men give den practiske Anvendelighed Fortrinet. Og var jeg istand til at forstaae hans hele Værk og bedømme saameis Værd ved Sammenligning med ældre eller samtidige Skrifter af lignende Indhold, saa tvivler jeg ikke om, at vi vilde blive bestyrkede i den Overbeviisning, at Henrik Riise vil og maa blive rangsat blandt Nederlændenes fortjenstlige militaire Forfattere i det 17de Aarhundrede.

Endnu een Omstændighed tor jeg ikke med Tausshed ferbigaae. M. H. have hort, at hans Værk ogsaa indeholder et kort Begreb af Tital- eller Decimalregning, og at han ved Exemppler viser, hvorledes man maa anvende denne nye Regnemaade. Giver denne Omstændighed ikke

en gunstig Forestilling om Henrik Rüse? Han fulgte heri sin berømte Vorgænger, Prinds Moriz's agtede Lærere, Simon Stavens, Exempel, som var den første, der satte denne Regnemaades Nytte i sit klareste Lys og yttrede det Ønske, at den maatte werde anvendt i Handelen og Montvædnet. Rüse anviser ogsaa i sit Skrift Fordelen af denne Regnemaade og tilkjendegiver dermed, ligesom i Sandhed i sit hele Værk, at han ikke hyldede Banen eller den daglige Slendrian, men at han var en selvtenkende Mand, som søgte at simplificere, forbedre og fremme Videnskaben.

Det var rimeligviis disse sine Indsigter, at Rüse havde at takke for, at det i Aaret 1659, af Hertug Christian Ludvig af Brunsrig Lüneburg, overdroges ham, at anlægge Fæstningen Harburg, eller rettere at forbedre den og forsyne den med nye Værker. Dette angik ikke den egentlige Stad af dette Navn, men, ifølge de Brunsvigiske Skribenter, et med Staden forbundet Slet, Kastel eller Fort, som han anlagde, overeenstemmende med den i hans Bog omhandlede og dengang nye Fortificationsmaade. Jeg havde haabet hos de nævnte Forfattere, der omtale denne Fæstning, endnu at skulle træffe nogle Omstændigheder af Rüses Liv, dog saadant har ikke kunnet lykkes mig.

De roste imidlertid eenstemmig denne nye Fæstning og rangsætte Anlægget af samme blandt Hertugens berømteste Foretagender. Een af dem (Kethmeyer) siger om den, „at det var et herligt Fæstningsanlæg efter den

nye Konstmethode, med eet Hovedværk og fem Bastioner". Men om de og med Tausched forbigaae Rüse's Navn — hvorledes man tænkte om ham, kunne vi slutte af den Dimstandighed, at den brunsvigsk Hertug, for hans Fuldførelse af denne Fæstning, lod præge en Guldmédaille til hans Ære, saa at vi deraf kunne skjøne saameget, at Kyrsten i høieste Naade har været tilfreds med det Arbejde, Rüse havde fuldført, hvorved han lagde for Dagen, at han ligesaa godt forstod den Praxis, der hos ham stod i saa hoi Anseelse, som den Theorie, han i sit Skrift havde fremstillet.

Fra dette Dicklik af ere Rüse's Hændelser os med mindre Sikkerhed bekjendte. Om han er gaaet ud af Staden Amsterdams og over i Hertugen af Brunsvig's Tjeneste, eller om han vel endnu er forbleven nogle Aar i Amsterdams og imidlertid blot for nogen Tid har begivet sig til Brunsvig for at befæste Garburg — og har begivet sig lige herfra til Danmark; af Alt dette sees Intet. Dog saameget er vist, at han, i hvad Aar han og gif over i dansk Tjeneste, forblev i samme til sin Død. Næmeligviis kom han til Danmark medens Frederik III endnu var ved Regjeringen, og døde der i hans Efterfølger Christian V.'s niende Regjeringaar. Om Alt hvad Rüse i disse Aar foretog og oplevede, vilde vi Intet vide, eftersom de danske Historieforfattere, hvilke jeg raadspurgte, iagttage en dyb Tausched ham angaaende — hvis ikke Tilfældet havde villet, at et malet Glas med hans Baaen paa, og hans Gravsted i Choret i den 1840, i

hans Fodeby i Sauwert, nedbrudte Kirke, med de over og under samme værende Jndskrifter, vare blevne reddede (Glasfet er for Tiden i Gravenhage, men bestemt til en Foræring for Baron Rüsenssteen i Kjøbenhavn, en Eiterkommer af vor Rüse) af Hr. J. de Drews van der Feltz, Dypeborjelsbetjent af Statskatterne i Uithuizer Meedem i Groningen. Første og fjerde Feldt af det paa samme malede Waaben forestille et Fæstningstaarn bygget paa en Klippe, beskyttet af Habet, væbnet med Kanoner og prangende med det danske Flag. Dette Waaben synes at staae i noie Forbindelse med Rüsens Jndlingsflag, Befæstningskonsten. Har han maaskee derfor antaget Taarnet som Waaben? Eller er samme skjenket ham som Udmærkelsesstegn af en af de danske Konger, som han tjente under? Disse Spørgsmaal kunne ikke besvares, saalænge man ikke veed nærmere Efterretninger om Rüse at opspore, dog det sidste forekommer mig, med Hensyn til det danske Flag, ikke uandsynligt. Andet og tredje Feldt, Rødt, fremstille 2 kronede Sollover. Er dette hans Hustrues Waaben?*) Dgsaa dette er meget muligt; men vi vide blot, at hun i sin Gravskrift kaldes Suzanne, Baro-

*) Det kan og være et af hans Gudsers eller Baronet Rüsens Waaben; det er sikkerlig ikke Sauverts, thi Hr. Feitsh skriver mig, at denne By, forsaavidt man veed, intet Waaben har, ligesom samme er Tilfældet med mange Byer i Omlandene, og det stemmer heller ikke fuldkommen overens med de 2 forenede Waaben, som fandtes af Kirkebetjenten i nævnte Landsby. (Om dette Waaben see Pag. 30.)

neese af Rüsenteen, hendes Familiensøn er ikke kommet til os. Endelig møde vi som Sartont (Hjerteskjold) det samme Sværd og den samme Slange, som vi allerede have bemærket paa hans Medaille, og som vi antog for Sindbilleder paa den Tapperhed og Klogskab, hvormed Rüse stedse gik tilværk.

Under ovenomtalte Glasmaleri stod en Indskrift af følgende Indhold: Henrik, Friherre af Rüsenteen, i Tjeneste hos hans Kongl. Majestæt til Danmark og Norge, de Benders og Gothers, høibeskikket Generalmajor og Gouverneur i den Kongl. Fæstning Glückstadt og tilhørende Forter, Oberst for et Regiment tydske Infanteri. Medlem for i det Kongl. Krigscollegium, Baron til Baroniet Rüsenteen, Herre til Sauwert, Abjerg, Ustrup og Glud, Ridder af Hans Majestæts Orden, anno 1673.

Men foruden det nævnte Glas og den nylig anførte Indskrift, er endnu et andet Mindesmærke om Rüse kommen til os, som ogsaa spreder noget Lyd over hans Skjæbne navnlig i Danmark. Næmlig d. 5te Aug. 1794 aabnedes en Gravkjelder i Sauwert Kirke, hvori fandtes 3 Kister, af hvilke den endnu levende Skolelærer i nævnte Landby afstrev alle Indskrifterne. Deraf fremlyste: at disse 3 Kister indeholdte Levingerne af Henrik Rüse selv, hans Kone og hans Moder. Den over Rüse var af følgende Indhold: I denne Kiste gjemmes Legetøjet af den Velbaarne Herre Henrik Friherre til Rüsenteen, Arveherre til Sauwert, Abjerg og Ustrup, Hans Kongl. Majestæt af Danmarks Generallieutenant ic.

Af begge disse Indskrifter og et endnu tilværende i ophævet Arbeide forfærdiget Baakenskjold af Rüse, som 1795 endnu hængte i Kirken i Sautvert, lære vi: 1) at Rüse under sit Ophold i Danmark blev optaget i Adelsstanden og belehuet med et i Jylland liggende Baronic; 2) at han 1673 havde Rang af Generalmajor og den 4de Marts 1679, hans Dødsdag, Rang af Generallicutenant i Dansk Tjeneste; 3) at han har været Gouverneur eller militair Befalingmand over Glückstadt og tilhørende Forter; 4) at han var Oberst for et Regiment tydske Fodfolk i Dansk Tjeneste; 5) at han var Ræsesjer i en af de høieste Regjeringscorporationer, nemlig det Kongl. Krigscollegium; 6) at han var Ridder af en af de Danske Ordener.

Fjandhed ikke faa Titler og Udmærkelser, ingen ringe Tegn paa Agtelse og Tillid! Men hvorved, paa hvad Maade, ved hvilke Gjerninger erhvervede Rüse, en Fremmed, som, da han traadte i Dansk Tjeneste, blot var beklædt med Capitains Rang, alle disse Titler, alle de Udmærkelser, alle de Beviser paa Hoiagtelse og Tillid? Herpaa kan jeg ikke give m. G. et tilfredsstillende Svar, da alt dette hidtil endnu ligger skjult. Vi kunne blot af hans tidligere Hændelser, af det som vi vide om hans Person og de Begivenheder, som indtraf under hans vedværende Ophold i Danmark, danne os nogle Forestillinger, af hvilke vi, om end ikke kunne slutte, saa dog idetmindste gjætte, hvorledes Rüse opsteeg til en saa høi

Rang, og hvorledes han i saa høi Maade vidste at erbrøve sig to Danske Kongers Gunst.

Frederik III, under hvis Regjering Ruse kom til Danmark, og Christian V, under hvis Regjering han levede der indtil sin Død, vare begge dygtige og krigerste Fyrster, som antog og holdt flere fremmede Officiere i deres Tjeneste og tildeelte de tappreste og kyndigste af samme Belønninger, Grestegn og Udmærkelser. Der egen Historie frembyder derpaa mere end eet Bekind. Vi ville blot erindre os Navnene: van Wassenauer Obdam, Reuter og Evertsen, til hvilke Frederik III skjænkede Ridderordner, Grestitler, Guldmedailler og Kjeder af samme Metal. Blot erindre os Navnet Cornelis Tromp, der som General-Admiral anførte den danske Flaade under Christian V og som af denne Monarch ophøiedes til Greve og forleenedes med Elephanterdenen. Endelig Almonde, Schrijver og andre Hollandske Befalingsmænd, som ligeledes modtogne forskjellige Bifaldstegn af de nævnte Kongers Haand. Og er det da saa paafaldende, at en Kriger som Ruse, der forenede Tapperhed med Indsigt og Erfaring — at en duelig Ingenieur, som han, hvilke i de Dage vare sjeldnere end nu, var i stor Ære hos de samme Fyrster, og at han af dem bevaadedes med Gæders-titler, høi Rang og Udmærkelsestegn? At han vandt deres Tillid i fuldeste Maade, kunne vi slutte deraf, at man betroede ham Overbefalningen over Glückstadt med tilhørende Forter. Glückstadt, Holsteens Hovedplads, var en af de stærkeste og vigtigste Fæstninger i Hertugdømmet,

paa hvis Besiddelse og Bevarelse begge Danske Konger satte høi Priis og som havde Navnet de Magd, fordi den, uagtet de haardeste Belciringer, aldrig var bukket under for Fremmedes Vaaben.

Hvo veed, om Riiſe, ifølge den forbedrede Fortificatiionsmaade, som han fulgte, og hvorved hans Navn, for nemmelig efter Guldførelsen af Fæstningen Harburg, synes at være bleven berømt, ikke har bidraget meget til at gjøre Glückstadt mere og mere uindtagelig, og at hæve Pladsen til en af Nordens første Fæstninger paa den Tid. Skulde han ogsaa her, iblandt andre, have opført et af de Fæstningstaarne, som vi see paa hans Vaabenskjold, og skulde en af de to Konger til Erindring herom, have tilstaaet ham den Gunst, at føre et saadant Fæstningstaarn i sit Vaaben, ligesom de tilstode saadant, i Forbindelse med andre Prydelser, til de Keuter og Cornelis Tromp? Tingene er ikke ufandhyelig, især da Borgtaarnene i hans Vaaben ere byggede paa Klipper, som befyldes af Havet. Var maaskee Riiſe Dphav til og Udfører af et befæstet Taarn eller Slot ved Elbmundingen, hvor de Danske Konger havede en Told, i Anledning af hvilken der førtes hyppige og blodige Krige med Hamborgerne og andre Naboer, og til hvis Forsikkring saadanne Taarne kunne have været anlagte? Dette være som det vil — saameget er vist, at Riiſe i Danmark og navnlig i Hovedstaden Kjøbenhavn, har været virksom som Ingenieur, hvorom endnu den Dag idag haves et uigjendriveligt Vidnesbyrd i en af Hovedstadens Bastioner, som blev anlagt af ham

og til hans Ære endnu bærer Navnet Riisensteen. Uden maa man forudsætte, at han idetmindste i den blodige Krig, som førtes i Flarene 1675 til 1679, imellem Christian V og Carl XI af Sverrig, som Oberst for et Regiment tydske Fodfolk og som General, ikke kan have været nogen uvirkjom Tilsner, medens alle andre Feldtherrer toge Deel deri; men at han, med sin sædvanlige Frev og sin aldrig kjoluede Tapperhed, ogsaa vil have bestræbt sig for, mere og mere at gjøre sig værdig til Kongens Gunst og virkelig har fortjent hans Bisald. Lad og vore Historieskrivere tie derom; lad og de Danske, som jeg kunde raadspørge, have forbigaaet hans Bedrifter med Taudhed: jeg tvivler alligevel ingenkunde paa, at jo andre danske Forfattere tolke hans Gæder, og helder mig forvisset om, at, hvis det maatte lykkes nogen af os, ved sine Forhold i Danmark, at anstille Efterforskninger i Kongeriget's Statsarkiver, ville adskillige af mine Formodninger og Forudsætninger bestrykes og et klarere Lyd gaac op over Henrik Riise og hans Bedrifter.

Seer her, m. G., hvad jeg om denne hidtil lidet bekjendte eller snarere ubekjendte Nederländer havde at meddele. Endnu kun et Par Ord seier jeg til Slutning til. Fordum tilhorte Sauwert, Riises Fodested, et Slot eller en Borg, Familien van Austa, og var bekjendt i Dommelændenes tidligere Historie for sin Styrke, men blev allerede i det fjortende Aarhundrede odelagt saf Groningerne. Paa Borg- eller Slotspladsen opførtes senere en Bygning eller et Kastel, som dog 1723 er bleven nedbrudt.

Efter hvad man fortæller om Sawvert, skal Ruse, efter den Kjærlighed, som han, endnu efter sin Dphoielse, nærede for sin Landsky, have kjøbt Borgen eller Baaningen med alle sine Herligheder og Rettigheder og der oftere have tilbragt Sommeren med sin Kone. At han er død der, er ikke afgjort*). Men vist er det, efter hvad vi allerede pttrede, at han tilligemed sin Hustru og Meder er begravet i sin Fødesbyes Kirke. Han efterlod ingen Sønner, men een Datter**),

*) Langebøl siger dog i Danske Magazin 6te Bind Pag. 262 at han døde paa sin Goard Sawvert den 20de Febr. 1679. Men paa et Brudstykke af Træ af Epitaphiet fra Sawvert Kirke, som er kommen til Danmark 1844, staar hans Dødsdag anført den 4de Marts 1679, under hans paa Træet malede Baaben.

**) I det Danske Udselslexicon, 2den Deel Pag. 129 læses Følgende: Ovenmeldte Henrik Ruse (aflet af Frederik III den 27de Januar 1664) Generalmajor, Udsesfor i Krigsscollegiet, Generalquarttermester og Inspecteur over Fæstningerne i Danmark, blev af Kong Christian V. d. 25de Mai 1671 ophøiet til Friherre af Rusesteen med følgende Baaben: Et hirdcelt Skjold med et Guld-Hjerteskjold, hvorin en pælvlig sat Kaarde med Sølvæfte, hvorom en blaa guldkronet Slange snoer sig. Det større Skjolds første og fjerde Feldt Guld, deri et paa en graa Klippe i Havet staaende rødt, rundt Kastel, hvorpaa 3 Kanoner og et Dansk Flag; andet og tredie Feldt rødt, hvorudi 2 guldkronebe over hinanden staaende og til Høire gaaende Guld-Løver. Over hele Skjoldet, som staaer i 2 grønne Palmegrene, en friherrelig Krone. Han døde uden mandlige Arvinger og efterlod ikkun en Datter, Johanne Marie, som blev gift med Oberst Christian Juul, der med hende bekom Baronet Rusestein og den 15de Decbr. 1679 blev optaget i Friherrestanden,

fra hvilken, som oftere seer, Slægtnavnet Rūsensteen er
 gaact over til hendes Efterkommere og hvilket Navn endnu
 bæres af Baron Rūsensteen i Kjøbenhavn*), som er Gie-
 ren af den Guldmédaille**), der har givet Anledning til
 mine Underfølgelser og til nærværende Meddelelse.

og med Rūses ovennævnte Baaben forenede sit, en Lillie,
 hvilket samlede Baaben endnu føres af Descendenterne.

D. A.

*) Nuværende Kammerherre Baron Jucl Rūsensteen ved
 Hds. Maj. Enkedronningens Hof.

***) Denne Guldmédaille er beskrevet af Langebet og afbildet,
 skjøndt meget slet, i Ny Danske Magazin 6te Bind Pag. 257.
 Han har benyttet samme Kilde som de Jonge, men da
 han mangler adskilligt, som den hollandske Forfatter har,
 ligesom han paa den anden Side meddeeler Et og Andet,
 som denne savner, saa kunne de gjensidig supplere hinanden.

D. A.

Tillæg af Oversætteren.

Christian Vtes Biograph, Kiegels, badler meget Kongen, fordi han, ligesom hans Fader, Frederik III, drog saamange Fremmede ind i Landet, hædrede og besønnede dem. Men foruden begge disse Kongers naturlige Mistillid til den gamle Danske Adels, saa vidner dog selv den patriotiske Solberg, at man, som Sagerne stode, maatte ty til Fremmede, for strax at faae duedige Officerer og Ingeniører. Solbergs Ord ere: „Sandelig, man hverken kan eller bør sige noget til Fordeel for disse Liberis Krigssold og Anførere (dog vel i Almindelighed?) — — — All Forstand, Hjerte, Conduite og Nødelighed var saa reent svunden, jaavel hos Soldater som hos Anførere, saa man ikke kunde kjende Nationen igjen“ o. s. v. Og mange Begivenheder retsfærdiggjor vistnok ofte denne ellers temmelig haarde Dom. Langebeck siger og: „Frederik III behøvede Alt hvad han kunde faae af duedige Krigssold og dem, som førstode sig paa Fortification og Ingenieurvæbnet.“

Den Ruses Bedrifter i Feldten er mig endnu intet bekjendt, miedens han var i dansk Tjeneste. Over hans

Regiment, vidner Laugebek, findes i det kongelige Archiv en Monsterrulle, saadant som det var 1662, den 12te April, da det i Kbhvn. er bleven monstret. Derudi, foruden Regimentstaben, Chefß og Officierer ved hvert Compagnie, gives Fortegnelse paa hver Mand i hele Regimentet, efter Navn, Fødested, Haandværk, Alder, Statur o. s. v. Dette Regiment har bestaaet af 8 Compagnier, og hvert Compagnie været imod 200 Mand stærk.

Da forresten bemærker ovennævnte Christian Vtes Biograph, Pag. 465: „Artillerie- og Ingenieurvæbnet lod med stærke Skridt see, at have gjort Fremgang hos os. Fæstningerne bleve nogenledes forbedrede og nye anlagte i Norge, Christiansø og Christiansborg samt Kronborgs Fæstningsværker bære usforkastelige Vidnebyrd om, at Danmark dengang eiede meget gode Ingenieurer.“

Dette turde maaskee være Virkning med af Rülseß Bestræbelser. Finantsernes Tilstand var vel en mærkelig Hindring for betydeligere Foretagender i denne Retning; men Pag. 201 siger Niegelß, at Rülse selv gjorde store Forbud, hans Ord ere: „Til Generalmajor Rülse, for en Fordring af gjorte Forstærkninger af henved 50,000 Rbd. gjorde Kongen Udlæg i 3 Kirker, med Jus patronatus, i Skodborg, Ulfborg og Banfuld Herreder i Jylland, samt Børggerettighed og 1000 Tdr. Vand Hartkorn Bøndergods.“

At Rülse var virksom i Kjøbenhavn beretter Holberg under Frederik III (Pag. 407, Rahbels Udgave) „Som Kjøbenhavn havde saameget tiltaget i Privilegier, vilde F. M. ogsaa, at den skulde tiltage udi Størrelse, til hvil-

ken Ende han lod aurette en stor Deel af de Gader, som endnu fornedeelt deres Regularitet ere kjendelige fra den gamle Stad. Disse nye Gader vare Kongens Gade, Dronningens Gade, Borgergaden, Norges Gade o. s. v. Da var dette Værk betroet Henrik Müse til Sauvert, Oberst af Infanteriet, Generalqarttermester og Inspecteur over Fæstningerne i Danmark, hvilket sees af den Forordning om de nye affrukne Gader i Kjøbenhavn."

Alt, foruden disse nye Gader, de nye Bolde og Bastioner, Kastellet's Anlæg ogsaa er hans Værk, sees ydermere af et Manuskript af Jørgen Bjelke foranstaltet, og af Tystrup excerpeteret i Ny Danske Magazin 2 Bind Pag. 133. „1662 blev det K. kongl. Majestæt indbildet (citer Bjelkes Mening en Intrigue, for at fjerne ham fra hans hidtil havde Lehn Bradsberg), at der til at contentere Generalmajor Müsenstein for hans Arbeide paa Kastellet, ikke kunde paa Skatkammeret findes andre Midler, end som at afhænde Bradsbergs Residentse og Sauerger strax for rede Penge, og derfor overtalt til, at lade Kigens Skatmester, i de 3 Rentemesteres Paahor, tilbyde Bjelke Kallundborg Amt."

Til hvad ovenfor er anført om Müses Udmærkelse under Frederik III og Christian V, kan endnu føies, som Supplement, disse Langeløbs Uttringer:

„Baron Müse havde i samme Aar 1671 en anden kjendelig Prove af Kongens Naade, som bestod derudi, at da det behagede K. M. den 12te October paa Kronprindsens Fødselsdag at oprette den heromuelige Dannebrogorden,

var han en af de 19 velfortjente Mænd, som S. M. med stor Hoitidelighed paa Rosenborg gjorde til Riddere af samme høie Orden; i de skrevne Optegnelser, man har om denne Selennitet og Ridderordenen af Dannebrog, staaer Baron Niise, som den 15de i Tallet og med alle sine Titler, hvoraf man seer at han dengang var Vicejor i Krigscollegiet og Inspecteur over Fæstningerne i Danmark). „Han skal“, vedbliver Langebek, „derefter være bleven Generallieutenant, som en af samme skrevne Optegnelse giver tilkjende.“

Naar derefter, 1672, den 1ste Juli, blev han først forlehnet med Bøblinggaard og Gods i Jylland, som da blev oprettet til et Baronie eller Friherstak, under Navn Niisensteen.

Derpaa følger Lehnsbrevet Pag. 261, som viser, at hans Landeendomme udgjorde 3500 Tdr. Hartkorn. Hvoraf alene Gaarden Niisensteen, eller de 1000 Tdr. Hartkorn, i Tilfælde af hans dødelige Afgang uden ægte Livsarvinger, som hjemfaldent Lehn, skulde gaae tilbage til Kronen.

Man har af ham en colossal Büste i carrarisk Marmor, som endnu er i Familiens Eie og som tidligere har staaet i Børling Kirke ved Niisensteen. Den er udført med stor Flid og Kunstfærdighed, men Kunstneren, som har udført den, kjendes ikke.

Til Langebeks Tid fandtes og et, kjendt, som han selv bemærker, temmelig sjældent, Kobberstykke af ham, stukket færdigt for han blev Baron.

Under samme findes af Vitus Bering følgende Uuderskrift:

Henricus Ruse,

Herus Saverti et Dominus de Boevingen, Generalis Major et Legionum Tribunus, Collegii Bellici Assessor et Munimentorum per Daniam Inspector summus.

Sic præfert vultus nullis cataphractus in armis
 Russius, et totus, quæ patet, ore suo est.
 Qui formas castrorum omnes edoctus et artis,
 Et varium dextræ belligerantis opus,
 Scripto idem gladioque potens sibi pignerat orbem.
 Et seclum ingenio provocat omne suo.
 Redde viro Mavors, Heroum insignia, laurus,
 Et famam auspiciis, quam dedit ille, tuis.

Samme Forfatter har endnu gjort et andet ham til Ære, som, tilligemed det forrige, er indført i Samlingen af hans latinske Vers:

Quisquis es, et pigram terram, plebemque perosus
 Munera fortunæ nobilioris amas,
 Quem spectas, venerare virum, cui tota remisit
 Roma suas artes, Græcia tota suas.
 Vindice quo, vires perdunt tela omnia belli
 Et tormenta sibi nil nisi nomen habent.
 Ille arces et castra tuo Mors sævo furori
 Objicit et genii bellipotentis opem.
 Ille radi limo naturam edolat omnem,
 Atque suis subigit cuncta Elementa locis.
 Iuppiter ædificat, sed munit Russius orbem,
 Quodque alter condit, perficit alter opus.
 Quam merito Bellona tuis hunc induis armis,
 Qui totum jungens Martis et artis opus.
 Tantum Scipiades solus supereminet omnes,
 Quantum Mars Musis cedit, et arma togæ.